

Список використаних джерел

1. Баланюк І. Ф., Баланюк С. І. Особливості функціонування господарств населення в системі розвитку сільських територій. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2014. Вип. 10 (2). С. 121-126. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprer_2014_10\(2\)_21](http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprer_2014_10(2)_21).
2. Збарський В. К., Волошин О. О. Особисті селянські господарства у формуванні продовольчої безпеки України. *Економіка АПК*. 2012. № 2. С. 22-26.
3. Месель-Веселяк В. Я. Форми господарювання в сільському господарстві України (результати, проблеми, вирішення). *Економіка АПК*. 2012. № 1. С. 13-23.
4. Прокопенко К. О. Малі аграрні підприємства в аграрному секторі України. *Економіка АПК*. 2012. № 4. С. 99-104.

Наталія КОРЖЕНІВСЬКА,

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

Світлана БЕЛЕЙ,

кандидат економічних наук, доцент
кафедри бізнесу та управління персоналом,
Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича,

Ілля ОСАДЧУК,

аспірант

Науковий керівник: **Корженівська Н. Л.,**

д-р. екон. наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,
Україна

РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Діяльність сучасного підприємства та формування прибутків завжди супроводжується невизначеністю економічної кон'юнктури та елементами ризику, пов'язаного з мінливістю ринкових умов, сферами застосування

капіталу, інвестиційним кліматом, інноваційними можливостями тощо. Виклики, що постали перед підприємництвом, починаючи з фінансової кризи 2008 року і до викликів, зумовлених пандемією COVID-19 та військовими діями країни-агресора щодо України, беззаперечно є факторами формування позитивного та негативного впливу ризиків. Ефективне функціонування підприємств передбачає оцінку ризиків, а ризик, в свою чергу, є одним із чинників формування прибутку і його одержання обумовлене мірою успішності управлінської ланки, зокрема ризик-менеджменту.

Кожне підприємство є економічним об'єктом, а його призначення обґрунтовується змістом економічної діяльності, як основою такого обґрунтування. Участь підприємства в економічній діяльності є вирішальним фактором для визначення того, чи є підприємство суб'єктом господарювання. Економічна діяльність супроводжується невизначеністю, існуючими та потенційними загрозами, а також необхідністю ризикувати.

Ризик є наслідком невизначеності, а головними умовами формування невизначеності підприємницької діяльності в основному, є три групи факторів: незнання, випадковість та протидія. Виникнення невизначеності обумовлене, у першу чергу, тим, що більшість процесів, пов'язаних із підприємницькою діяльністю, первісно не детерміновані (практично неможливо заздалегідь визначити темпи й напрямки науково-технічного розвитку, зміну кон'юнктури ринку, переваг споживачів, прояв тих або інших природно-кліматичних явищ тощо) [1]. Особливої актуальності дослідження цих питань набуває в контексті діяльності підприємств аграрної сфери, яка формує продовольчу безпеку не лише України, але й світову.

Найвідомішими нормативними актами з питань управління ризиками є такі, як національні стандарти Австралії та Нової Зеландії, Канади і Південної Африки. Запровадження стандартів з управління ризиками також здійснюється Міжнародною організацією із стандартизації (ISO), організаціями стандартизації окремих країн, зокрема, Європейським комітетом стандартизації (CEN), національними організаціями стандартизації, громадськими

організаціями та компаніями. Держспоживінспекція України посилається на роботи таких організацій як ISO, CEN, Американська асоціація національних стандартів (ANSI), Німецький інститут стандартів (DIN) [2, с. 222].

Досвід ризик-менеджменту узагальнено в міжнародних стандартах ISO 31000:2018. ISO 31000:2018 встановлює принципи, структуру та процес управління ризиками, які придатні для будь-якого типу організацій та має допомогти регулювати фактори невизначеності функціонування суб'єктів господарювання [3, с. 73]. В Україні прийнято відповідний аналог Державного стандарту ДСТУ ISO 31000:2018 «Менеджмент ризиків. Принципи та настанови», який набув чинності з 1 січня 2019 р. Цей стандарт є корисним для реалізації ризикорієнтованого мислення та надає можливість суб'єкту господарювання порівняти свою практику управління ризиками з міжнародним досвідом [4]. Становленню та розвитку ризик-менеджменту в Україні сприятиме відкриття у 2010 р. відділення Глобальної асоціації професіоналів ризикменеджменту (Global Association of Risk Professionals, GARP), до комітету управління якого увійшли українські та міжнародні банкіри [5].

Для ефективної економічної діяльності має бути використаний комплексний підхід до оцінки ризиків господарської діяльності підприємств аграрної сфери, що включатиме аналіз середовища їх функціонування.

Список використаних джерел

1. Галіч Максим, Михайлов Андрій. Теоретичні засади ризику та ризик-менеджменту. URL: <https://repo.snau.edu.ua/bitstream/.pdf>.
2. Семенова К. Д., Тарасова К. І. Організація системи управління ризиками на підприємстві. Вісник соціально-економічних досліджень. 2015. № 3 (58). С. 221–227. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsed_2015_3_29 (дата звернення: 07.12.2020).
3. Сосновська О. О., Деденко Л. В. Ризик-менеджмент як інструмент забезпечення стійкого функціонування підприємства в умовах невизначеності. Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій. 2019. №

1 (3). С. 70–79. URL: <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/64> (дата звернення: 10.12.2020).

4. ДСТУ ISO 31000:2018. Менеджмент ризиків. Принципи та настанови. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2019. 32 с.

5. Глобальна асоціація професіоналів ризик-менеджменту (Global Association of Risk Professionals, GARP). URL: <http://www.garp.org/> (дата звернення: 19.01.2021).

Наталія КОРЖЕНІВСЬКА,
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіки, підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності,
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
Людмила КУШНІР,
кандидат економічних наук, доцент,
кафедра фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія,
НРЗВО Кам'янець-Подільський державний інститут
Віктор НЕПІЙВОДА,
здобувач вищої освіти ОС «магістр»,
Науковий керівник: **Корженівська Н. Л.,**
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки,
підприємництва, торгівлі та біржової діяльності,
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,
Україна

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВ: МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ

Діяльність будь-якого суб'єкта господарювання представляє собою динамічний процес у вигляді послідовності дій, спрямованих на реалізацію економічних інтересів. Причому, чим стійкіші розвиток підприємства, тим вище обсяги і менше терміни досягнення бажаного результату економічної діяльності. Головними компонентами економічної безпеки є розвиток і стійкість організації.

Дослідження методик оцінки економічної безпеки підприємств має практичну значимість і цінність. Власне результати оцінки є основою